

Begäran om utlåtande om utkastet till regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av hälso- och sjukvårdslagen och lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården

Inledning

Social- och hälsovårdsministeriet ber om ert utlåtande om det bifogade utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av hälso- och sjukvårdslagen och lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården (nedan kunduppgiftslagen). Även andra än de som nämns i sändlistan kan lämna ett utlåtande.

Bakgrund

Enligt statsminister Petteri Orpos regeringsprogram är målet att flytta tyngdpunkten från korrigerande tjänster till stöd och hjälp i ett tidigare skede samt till förebyggande åtgärder. Tillgången till vård och tjänster i rätt tid säkerställs och serviceköerna förkortas. Uppgifter som registreras inom social- och hälsovården används för att förutse och i ett tidigt skede bemöta kundernas servicebehov. Enligt regeringsprogrammet utnyttjas information, teknik och digitala tjänster på ett omfattande sätt för att öka tillgången till tjänster och tjänsternas verkningsfullhet samt för att underlätta personalens arbetsbelastning. Även användningen av artificiell intelligens inom social- och hälsovården möjliggörs så att de grundläggande fri- och rättigheterna tryggas.

Hälso- och sjukvårdslagen förpliktar redan nu välfärdsområdena att ordna tjänster som kan anses höra till den helhet av förebyggande hälso- och sjukvårdstjänster som avses i propositionen. Sådana är till exempel att i ett tidigt stadium identifiera hälsoproblem, att behandla dem och hänvisa till fortsatt vård samt hälsoundersökningar och screeningar. Dessa lagstadgade tjänster skulle kunna stödjas och effektiviseras genom att utnyttja teknik och patientuppgifter. Enligt förslaget ska det inom välfärdsområdena vara möjligt att med hjälp av teknik analysera patientuppgifter och identifiera och upptäcka patienters hälsoproblem och brister i vården. Likaså kan man identifiera patienter vars vård inte motsvarar rekommendationerna eller patientens behov. Den nuvarande regleringen är dock inte helt klar i fråga om huruvida patientuppgifter kan behandlas i samband med de tjänster och metoder som avses här.

Målsättningar

Syftet med den reglering som föreslås är att möjliggöra behandling av patientuppgifter vid genomförandet av de förebyggande hälso- och sjukvårdstjänster som avses i hälso- och sjukvårdslagen. Genom ändringsförslaget stöds välfärdsområdenas möjligheter att tillhandahålla förebyggande hälso- och sjukvårdstjänster och således flytta tyngdpunkten från korrigerande tjänster till stöd i ett tidigare skede och till förebyggande åtgärder. Målet är således att stödja områdenas möjligheter att övergå till mer förebyggande och effektfulla tjänster. Syftet med ändringsförslaget är också att förtydliga rättsläget i anslutning till behandlingen av patientuppgifter genom att precisera den gällande lagstiftningen med beaktande av till exempel tillgodoseendet av skyddet för privatlivet.

Långsiktiga mål är att genom ändringsförslagen stödja förflyttningen av tyngdpunkten i servicestrukturen till tjänster i ett tidigare skede och till mer förebyggande tjänster. Genom att flytta tyngdpunkten finns det en möjlighet att minska kostnaderna för den specialiserade sjukvården när patienterna får vård och hänvisning till vård i rätt tid. Genom metoder för förebyggande hälso- och sjukvård kan man också till exempel förkorta vårdköerna efter pandemin och försäkra sig om möjligheten för utsatta grupper att få aktivt stöd för att söka sig till vård. Samtidigt kan tjänsterna och resurserna bättre än tidigare riktas dit där de behövs. De ändringar som behövs i lagstiftningen genomförs med respekt för och skydd av individens rättigheter.

Svarsanvisningar för mottagare

Vem som helst kan lämna ett utlåtande.

Vi ber er lämna utlåtanden på adressen utlatande.fi. Ministerierna ombeds också att spara det utlåtande som de lämnat via utlatande.fi i ärendehanteringssystemet VAHVA.

Det går också att sända svaren per e-post till adressen kirjaamo.stm@gov.fi eller per post till adressen Social- och hälsovårdsministeriet PB 33, 00023 STATSRÅDET. Nämn diarienumret VN/4655/2024 och identifieringskoden för lagberedningsprojektet STM020:00/2024 i utlåtanden och i meddelandet.

Vänligen observera att alla utlåtanden är offentliga och publiceras i tjänsten utlatande.fi och i projektregistret. Utlåtandena publiceras på projektets offentliga projektsidor). Ett utlåtande som lämnats in av en privatperson publiceras dock på projektsidorna endast om personen skriftligen begär det till exempel i samband med sitt utlåtande eller i ett foljebrev till utlåtandet.

Alla utlåtanden som lämnats via utlatande.fi, också utlåtanden från privatpersoner, är automatiskt tillgängliga för alla på utlatande.fi. Ministeriet publicerar inte de utlåtanden som lämnats in till registratorskontoret på utlatande.fi.

Utlåtandena ska inte innehålla onödiga personuppgifter. Även om ett utlåtande som en privatperson lämnat in till registratorskontoret inte publiceras på webben, kan alla ta del av det vid ministeriet i enlighet med lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Tidtabell

Remisstiden är 12.5.2025-23.6.2025.

Beredare

Outi Äyräs-Blumberg, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet, +358 2951 63260
Eveliina Ignatius, jurist, social- och hälsovårdsministeriet. +358 2951 63052
I tekniska frågor som rör lämnandet av utlåtande: Sini Tuovinen, assistent, social- och hälsovårdsministeriet, fornamn.efternamn@gov.fi

Bilagor:

[HE luonnos 12052025.pdf](#)

[RP Utkas 12052025.pdf](#)

Sändlista:

Aivoliitto ry
Duodecim Oy
Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia
Etelä-Karjalan hyvinvointialue
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue
Etelä-Savon hyvinvointialue
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Folkhälsan
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri HUS
Helsingin kaupunki
Hyvinvointiala HALI ry
Hyvinvointiala HALI ry
Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy
Ihmisoikeuskeskus
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue
Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry
Kainuun hyvinvointialue
Kanta-Hämeen hyvinvointialue
Kela
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue
Keski-Suomen hyvinvointialue
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue
KT Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat
Kymenlaakson hyvinvointialue
Lapin aluehallintovirasto
Lapin hyvinvointialue
Lapsiasiavaltuutettu

Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Mehiläinen
Oikeuskanslerinvirasto
Oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Pihlajalinna
Pirkanmaan hyvinvointialue
Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Savon hyvinvointialue
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Päijät-Hämeen hyvinvointialue
Sailab – MedTech Finland Oy
Satakunnan hyvinvointialue
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto
Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry
Suomen diabetesliitto
Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry
Suomen sydänliitto
Suomen Syöpärekisteri
Tehy ry
Tehy ry
Teknologiateollisuus ry
Terveysten ja hyvinvoinnin laitos
Terveys- ja sosiaalialan yrittäjät TESO ry
Terveystalo
Terveysteknologia ry
Tietosuojavaltuutetun toimisto
Työ- ja elinkeinoministeriö
Työterveyslaitos
Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta
ETENE
Valtiovarainministeriö
Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto Valli ry
Vanhusasiavaltuutettu
Vanhustyön keskusliitto
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Varsinais-Suomen hyvinvointialue
Yhdenvertaisuusvaltuutettu

Lausunnonantajan lausunto

Era kommentarer om ändringarna i bestämmelserna om åtkomsträttigheter i anslutning till behandlingen av patientuppgifter (ändring av 9 § i kunduppgiftslagen)

Era kommentarer om preciseringen av 13 § i hälso- och sjukvårdslagen

Era kommentarer om preciseringen av 14 § i hälso- och sjukvårdslagen

Era kommentarer om preciseringen av 24 § i hälso- och sjukvårdslagen

Understöder ni att bestämmelserna om åtkomsträttigheter ändras så att behandling möjliggörs också i de uppgifter som nämns i detta förslag?

- Ja; kommentarer:
- Nej; hur ska behandlingen av patientuppgifter genomföras i de uppgifter som avses här?

Anser ni att förslaget förtydligar behandlingen av patientuppgifter i samband med de tjänster inom hälso- och sjukvården som avses i detta förslag?

- Ja; kommentarer:
- Nej, varför inte, förslag till bestämmelser?

Förutsätter ordnandet av förebyggande hälso- och sjukvård på det sätt som avses i propositionen bestämmelser om automatiserat beslutsfattande?

- Ja; kommentarer:
- Nej; varför inte?

Hur anser ni att den föreslagna regleringen är förenlig med tillämpningen av den gällande förordningen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården (457/2024)?

Bör regleringen innehålla några andra skyddsåtgärder som avses i EU:s allmänna dataskyddsförordning för att trygga den registrerades rättigheter?

- Ja; kommentarer:
- Nej; varför inte?

Anser ni att patientens rättigheter har beaktats på ett ändamålsenligt sätt i propositionen?

- Ja; kommentarer:
- Nej; varför inte?

Bör patientens självbestämmanderätt tryggas till exempel genom en särskild förbuds rätt i anslutning till tjänster inom förebyggande hälso- och sjukvård?

- Ja; kommentarer:
- Nej; varför inte?

Anser ni att propositionen i tillräcklig grad tar hänsyn till de företag som utvecklar tekniken?

Uppmuntrar propositionen välfärdsområdena att ta i bruk förutseende och förebyggande tjänster som också stöds av teknik och analys av patientuppgifter?

Övriga kommentarer om propositionen

Hakari Kari
Sosiaali- ja terveysministeriö

Ignatius Eveliina
Sosiaali- ja terveysministeriö